

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до написання дипломної роботи
для студентів напряму підготовки
6.030502 "Економічна кібернетика"
денної форми навчання

Затверджено на засіданні кафедри економічної кібернетики.
Протокол № 1 від 28.08.2013 р.

Укладачі: Клебанова Т. С.
Чуйко І. М.
Трунова Т. М.

М54 Методичні рекомендації до написання дипломної роботи для студентів напряму підготовки 6.030502 "Економічна кібернетика" денної форми навчання / укл. Т. С. Клебанова, І. М. Чуйко, Т. М. Трунова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 40 с. (Укр. мов.)

Наведено загальні вимоги до тематики, порядку викладення, структури й обсягу матеріалу, оформлення та захисту дипломних робіт освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр".

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030502 "Економічна кібернетика" денної форми навчання.

Вступ

Бакалавр (базова вища освіта) – це освітньо-кваліфікаційний рівень, який передбачає набуття компетентностей для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Дипломна робота бакалавра – це самостійно виконана дослідницька праця з конкретної теми, яка повинна носити прикладний характер. Основне її призначення – продемонструвати рівень компетентностей студента і його вміння вирішувати конкретні теоретичні та практичні завдання. У процесі підготовки дипломної роботи студенти розвивають широту мислення, набувають навичок дослідницької роботи, демонструють рівень своєї фахової підготовки, що є своєрідним звітом за весь період навчання. Дипломна робота повинна бути актуальною та направленою на вирішення економічних проблем сьогодення.

Дипломна робота виконується на завершальному етапі навчання й захищається в Державній екзаменаційній комісії, яка присвоює випускнику відповідну кваліфікацію.

Для написання бакалаврської роботи студент повинен володіти предметною областю з теми дослідження, використовувати сучасні методи аналізу економічних явищ, бути знайомим зі звітно-статистичною інформацією, світовими тенденціями аналізованого явища та загальними положеннями законодавства тощо.

Завдяки виконанню дипломної роботи бакалаври повинні опанувати: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, економічних, виробничих та інших завдань; вміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їх вирішення; розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження; розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її оброблення із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем, аналітичних методів її оброблення, моделювання та прогнозування; розвиток вмінь та навичок у проведенні самостійних аналітичних робіт, а також оволодіння методами їх виконання.

1. Загальні положення, мета та завдання дипломної роботи

1.1. Загальні положення

У даних методичних рекомендаціях викладені загальні вимоги до тематики, порядку викладення, структури та об'єму матеріалу, оформлення та захисту дипломних робіт освітньо-кваліфікаційного рівня – "бакалавр" напряму підготовки "Економічна кібернетика".

Методичні рекомендації спрямовані на забезпечення єдиного підходу й однакових вимог до оформлення, надання та захисту дипломних робіт.

Виконання дипломної роботи є завершальним етапом навчання студента у вищому навчальному закладі та кінцевим результатом його самостійної індивідуальної науково-дослідної діяльності, комплексним дослідженням, яке підводить підсумки вивчення ним різноманітних дисциплін, що передбачені навчальними планами для студентів напряму підготовки "Економічна кібернетика" денної форми навчання, та проходження переддипломної практики. Студент-дипломник повинен підтвердити рівень загальнотеоретичної й спеціальної підготовки, а дипломна робота є випускною кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої та успішної здачі комплексного іспиту зі спеціальності Державна екзаменаційна комісія вирішує питання про присвоєння її автору кваліфікації "бакалавр".

Дипломна робота повинна містити:

обґрунтування актуальності обраної теми;

чітко визначені предмет та об'єкт дослідження;

встановлені цілі дослідження та завдання із виконання наукових досліджень, які забезпечать досягнення визначених цілей;

короткий науково-аналітичний огляд інформаційних джерел, нормативно-правового матеріалу про виникнення і сучасний стан досліджуваної проблеми;

критичний аналіз монографічних і періодичних наукових видань із теми дослідження;

подання ключової інформації у зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації тощо);

самостійні дослідження, розрахунки, виконані із залученням сучасних інформаційних технологій, висновки, практичні рекомендації і пропозиції щодо вдосконалення діяльності організацій, установ, підприємств чи державних органів.

Дипломну роботу бакалавра подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердій палітурці.

1.2. Мета та завдання дипломної роботи

Метою дипломної роботи є визначення рівня підготовленості студента з проблем прикладної економіки до майбутньої діяльності.

У роботі повинні знайти відображення знання випускника у сфері економіко-математичних методів, використанні системного підходу в рішенні управлінських задач, сучасної обчислювальної техніки, інформаційних технологій. Студент повинен у роботі висвітлити такі питання:

систему економічних поглядів з проблеми, розглянутої в дипломній роботі;

методи управління ієрархічними системами і використовувані при цьому економіко-математичні моделі;

проблеми формування ринку і роль державного регулювання в забезпеченні розвитку ринкових відносин;

наукову базу державного регулювання соціально-економічних проблем; теоретичні основи та прикладні аспекти економіки.

Дипломна робота є тим документом, що свідчить про рівень засвоєння студентом економічних знань, вміння реалізовувати ці знання при вирішенні практичних завдань.

Основні цілі дипломної роботи:

закріплення, систематизація, розширення теоретичних і практичних знань за фахом;

розвиток навичок виконання самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження при рішенні розроблювальних у дипломній роботі проблем;

перевірка знань, практичної та теоретичної підготовки, необхідних для самостійної роботи в умовах сучасного виробництва й в інших сферах діяльності;

підготовка фахівців високої кваліфікації, які володіють здатністю творчого мислення.

У процесі виконання дипломної роботи студент повинний виявити навички правильного використання теоретичних положень спеціальних дисциплін, вміти вибирати й обґрунтовувати ефективні методи і моделі задач управління, чітко та логічно формулювати думки і пропозиції.

2. Загальна структура дипломної роботи

2.1. Структура роботи

Загальна структура бакалаврської дипломної роботи наведена на рис. 1.

Дипломна робота умовно поділяється на: вступну частину; основну частину; додатки; супровідні документи.

Вступна частина містить такі структурні елементи: титульний аркуш; завдання на дипломну роботу; реферат; зміст; перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Основна частина містить такі структурні елементи: вступ; теоретичний розділ; аналітичний розділ; проектний розділ; висновки; список використаних джерел.

Додатки розміщують після основної частини дипломної роботи.

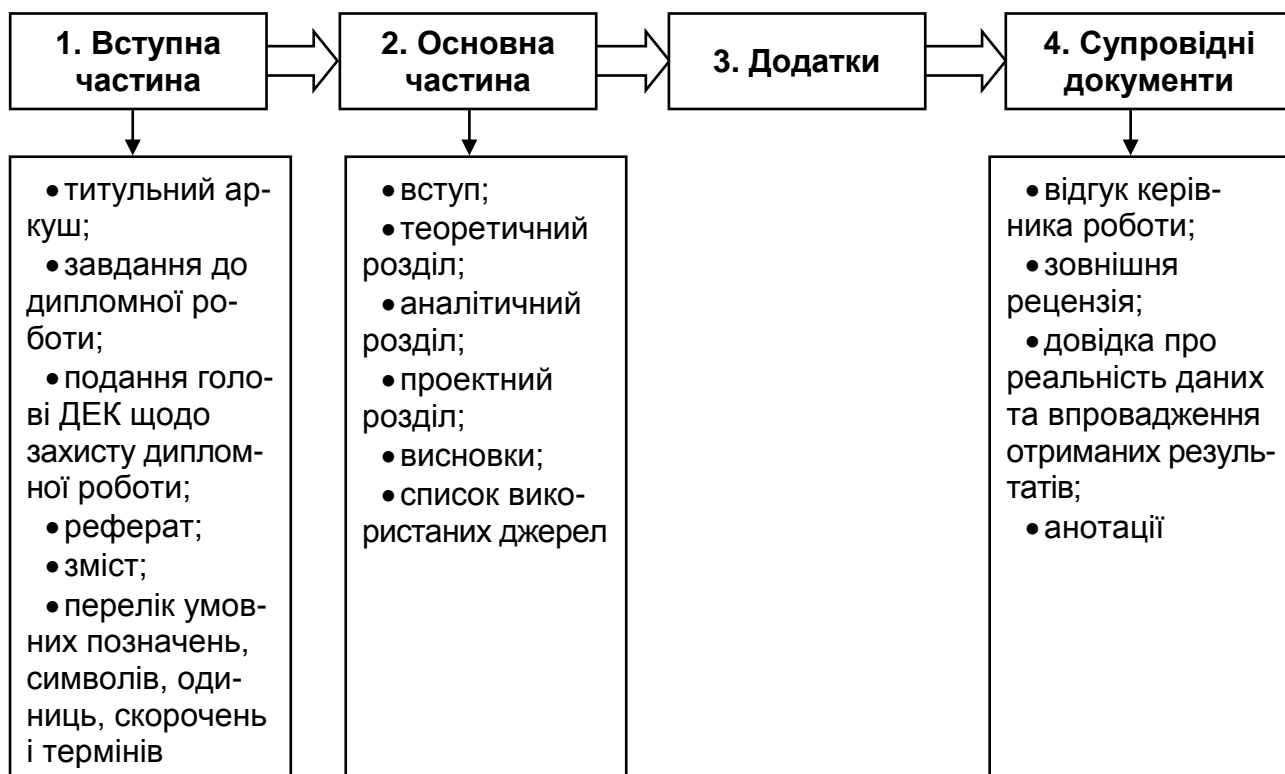

Рис. 1. Загальна структура бакалаврської дипломної роботи

До дипломної роботи бакалавра додаються такі супровідні документи: відгук керівника роботи; зовнішня рецензія; довідка про реальність вихідних даних та впровадження отриманих результатів; анотації.

Перелічені частини дипломної роботи включаються до неї в наведеній послідовності. Супровідні документи розміщуються у конверті, що приклеюється на зворотній стороні обкладинки дипломної роботи.

Загальний обсяг роботи бакалавра має бути в межах 65 – 80 сторінок друкованого тексту формату А4. Література та додатки до загального обсягу роботи не входять.

2.2. Вимоги до структурних елементів вступної частини

2.2.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою дипломної роботи, що оформлюється виключно згідно з наведеним зразком (додаток А). Тема роботи повинна зазначатись ідентично темі, затвердженій наказом ректора. У разі невідповідності робота до захисту не приймається. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляється.

2.2.2. Завдання на дипломну роботу

Завдання на дипломну роботу міститься на другій сторінці дипломної роботи та друкується з обох боків аркуша. Приклад оформлення завдання наведено в додатку Б. Номера сторінок на завданні на дипломну роботу не проставляється.

Завдання на дипломну роботу підписує студент, керівник та завідувач кафедри.

2.2.3. Реферат

Реферат призначений для ознайомлення з дипломною роботою. Він має бути стислим, інформативним і містити відомості, які дозволяють прийняти рішення про доцільність читання всієї дипломної роботи.

Реферат має бути розміщений безпосередньо за завданням на дипломну роботу, починаючи з нової сторінки.

Реферат повинен містити:

відомості про обсяг дипломної роботи, кількість частин дипломної роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість літературних джерел згідно з переліком (усі відомості наводять включаючи дані додатків);

текст реферату;
перелік ключових слів.

Текст реферату повинен відбивати подану в дипломній роботі інформацію і, як правило, у такій послідовності:

- об'єкт дослідження;
- мета роботи;
- методи дослідження;
- результати та їх новизна;
- основні характеристики та показники;
- взаємозв'язок з іншими роботами;
- рекомендації щодо використання результатів роботи;
- галузь застосування;
- значущість роботи та висновки;
- прогнози припущення про розвиток об'єкта дослідження.

Частини тексту реферату, щодо яких відсутні відомості, випускають.

Реферат належить виконувати обсягом не більше ніж 500 слів, і, бажано, щоб він уміщувався на одній сторінці формату А4.

Ключові слова, що є визначальними для розкриття суті дипломної роботи, вміщують після тексту реферату. Перелік ключових слів містить від 5 до 15 слів (словосполучень), надрукованих великими літерами в називному відмінку в рядок через коми.

Приклад складення реферату наведено в додатку В.

У дипломній роботі реферат наводиться трьома мовами у такій послідовності: українською, російською, англійською (німецькою, французькою).

Сторінки реферату включають до загальної нумерації, але номер не ставлять.

2.2.4. Зміст

Зміст дипломної роботи бакалавра повинен послідовно містити назви всіх структурних елементів роботи 1-го та 2-го рівнів (окрім титульного аркуша та самого змісту), а саме: перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів; вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів (пунктів) основної частини дипломної роботи; висновки; список використаних джерел; назви додатків, та посилання на номери сторінок, на яких починається даний структурний елемент.

Зміст розташовують безпосередньо після реферату, починаючи з нової сторінки.

Приклад змісту наведено в додатку Д.

2.2.5. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

Усі прийняті у дипломній роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. Незалежно від цього, при першій появі цих елементів у тексті дипломної роботи наводять їх розшифровку.

Перелік треба друкувати двома колонками, у яких за абеткою наводять скорочення, а праворуч – їх детальне розшифрування. Якщо в роботі скорочення зустрічаються менше трьох разів, то перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

2.3. Вимоги до структурних елементів основної частини

2.3.1. Вступ

Вступ розкриває сутність і стан проблеми, що вивчається, її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

У вступі коротко викладають:

оцінку сучасного стану проблеми, відмічаючи практично розв'язані задачі, прогалини знань, що існують у даній галузі, провідні фірми та провідних вчених і фахівців даної галузі;

світові тенденції розв'язання поставлених задач;

актуальність даної роботи та підставу для її виконання;

об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна частина роботи, оскільки предмет дослідження визначає тему роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва;

мету та заддання роботи. Мета роботи звичайно тісно переплітається з назвою роботи і повинна чітко вказувати, що саме розв'язується в роботі. Не слід формулювати мету, як "дослідження...", "вивчення...", тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету;

взаємозв'язок з іншими роботами;

методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої мети. Перераховувати їх треба не відривно від змісту роботи, а стисло та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме даних методів;

обґрунтованість і достовірність положень, висновків і рекомендацій. Тут потрібно конкретно довести, що положення, висновки, рекомендації, виведені в роботі, є обґрунтованими і достовірними;

структуру дипломної роботи.

Вступ починають з окремої сторінки. Першу сторінку вступу включають до загальної нумерації, але номер безпосередньо не ставлять.

2.3.2. Розділи основної частини дипломної роботи

Основна частина роботи складається з трьох послідовних розділів: теоретичного, аналітичного та проектного, кожен з яких повинен бути поділений на 3 підрозділи (пункти).

Основна частина дипломної роботи – це викладення відомостей про предмет (об'єкт) дослідження, котрі є необхідними й достатніми для розкриття сутності даної роботи (опис: теорії; методів роботи; характеристик і/або властивостей об'єкта; принципів дії об'єкта та основних принципових рішень, що дають уявлення про нього, та ін.) та її результатів.

Викладаючи основну частину дипломної роботи, особливу увагу приділяють новизні в роботі, а також питанням сумісності, взаємозамінності, надійності, безпеки, ресурсощадності.

Кожен розділ починають із нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова зі стислим описом обраного напрямку й обґрунтуванням застосованих методів досліджень. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки із лаконічним викладом наведених у розділі результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від незначних подробиць.

У розділах основної частини подають огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень, виклад загальної методики й основних методів досліджень; експериментальну частину та методику досліджень; проведені теоретичні і(або) експериментальні дослідження; аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В огляді літератури окреслюються основні етапи розвитку наукової думки зі наведеної проблеми. Стисло, критично висвітливши основні роботи, треба назвати питання, котрі залишилися невіршеними, і, отже, визначити місце автора дипломної роботи у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цю частину роботи коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Далі треба обґрунтувати вибір напряму досліджень, навести методи розв'язання поставлених задач і їх порівняльні оцінки, розробити загальний алгоритм проведення досліджень.

Наступні частини присвячують вичерпному і повному викладу результатів власних досліджень автора дипломної роботи. Студент повинен дати оцінку повноти розв'язання поставлених завдань, достовірності отриманих результатів, їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби у додаткових дослідженнях, негативних результатів, котрі визначають необхідність припинення подальших досліджень.

Відповідальність за достовірність відомостей, що містить дипломна робота, несе виконавець – фізична особа, яка написала дипломну роботу.

2.3.3. Висновки

Висновки – це завершальний етап дипломної роботи. У них коротко наводяться найбільш важливі теоретичні та практичні положення, які містять оцінку досягнутих результатів із точки зору відповідності меті дипломної роботи та поставленим у вступі завданням, пропозицій щодо вдосконалення досліджуваного напряму діяльності організації. Послідовність висновків має відповідати поставленим і наведеним у вступі завданням.

Висновки вміщують безпосередньо після викладення суті дипломної роботи, починаючи з нової сторінки.

Текст висновків може поділятися на пункти.

2.3.4. Список використаних джерел

Список використаної літератури розміщується після висновків. Він складається з літературних джерел, що були використані студентом при написанні дипломної роботи, а саме: законодавчо-нормативних актів, підручників, навчальних посібників, монографій, статей у періодичних виданнях, Інтернет-сайтів тощо. Неопубліковані джерела (фінансова звіт-

ність, технічна документація, інша внутрішня документація підприємства, конспект лекцій, складений студентом, тощо) до списку використаної літератури не вносяться. Кількість використаних джерел залежить від ступеня вивченості проблеми і ступеня її нормативного врегулювання.

Джерела оформлюються згідно з вимогами стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

У відповідних місцях тексту мають бути посилання. Бібліографічні описи в списку використаних джерел подають у порядку, за яким вони вперше згадуються в тексті, або за алфавітним порядком. Порядкові номери описів у списку є посиланнями в тексті (номерні посилання).

За необхідності джерела, на які є посилання тільки в додатку, наводять у окремому списку, який розташовують у кінці цього додатка.

2.4. Вимоги до додатків

У додатках вміщують матеріал, який:

є необхідним для повноти дипломної роботи, але включення його до основної частини може змінити впорядковане логічне уявлення про роботу;

не може бути послідовно розміщений в основній частині дипломної роботи через великий обсяг або способи відтворення.

У додатки можуть бути включені:

додаткові ілюстрації або таблиці;

матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (проміжні математичні докази, формули, розрахунки; протоколи випробувань; інструкції, методики, опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи, та ін.);

додатковий перелік джерел, на які не було посилань у тексті пояснювальної записки, але які можуть викликати інтерес.

Обсяг додатків не обмежується, але повинен визначатись реальними потребами роботи.

Якщо розміщений у додатках матеріал не є авторським, обов'язково потрібно вказувати посилання на джерело.

3. Вимоги до оформлення дипломної роботи

3.1. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи

Дипломна робота друкується засобами комп'ютерної техніки на аркушах білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкових інтервали, до тридцяти рядків на сторінці. Друк здійснюється лише з одного боку аркуша.

Мова виконання – українська (англійська), стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве, верхнє, нижнє – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм.

Шрифт основного тексту – звичайний, 14 pts Times New Roman. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту та має складати 1,25 см, вирівнювання основного тексту – по ширині. У рядках із вирівнюванням по центру та в рисунках, таблицях абзацного відступу немає. "Висячі рядки" не допускаються. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту однаковою. Використання напівжирного, курсивного та підкресленого стилю шрифту в основному тексті, таблицях та рисунках заборонено.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти (до двох виправлень на одній сторінці) за допомогою коректора та пасти виключно чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна відповідати щільності основного тексту.

Залежно від особливостей і змісту дипломну роботу складають у вигляді тексту, ілюстрацій, таблиць або їх сполучень.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви і наводити назви організацій у перекладі на мову дипломної роботи, додаючи (при першій згадці) оригінальну назву.

Скорочення слів і словосполучень у дипломній роботі здійснюється відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

3.2. Заголовки

Структурні елементи "РЕФЕРАТ", "ЗМІСТ", "ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ", "ВСТУП", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ" не нумерують, а їх назви редагують як заголовки структурних елементів.

Розділи і підрозділи (пункти) повинні мати заголовки. Заголовки структурних елементів дипломної роботи і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Після такого заголовку потрібно лишати один пустий рядок.

Заголовки підрозділів (пунктів) дипломної роботи слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділів не допускається.

Кожен розділ дипломної роботи необхідно починати з нової сторінки; підрозділи – починати з нового абзацу, залишаючи один пустий рядок перед його назвою та після неї. Між текстом підрозділу та назвою нового підрозділу слід залишати два пустих рядки. Не допускається розміщувати назву підрозділу (пункту) в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один або два рядки тексту.

Розділи, підрозділи (пункти) слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті дипломної роботи і позначатися арабськими цифрами з крапкою (наприклад: РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ).

Підрозділи (пункти) повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3." (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу (наприклад: 1.1. Назва підрозділу).

3.3. Нумерація сторінок

Сторінки дипломної роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту дипломної

роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Ілюстрації й таблиці, розмішені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи.

Додатки включають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи, окрім сторінки-роздільника основного тексту і додатків.

Номер сторінки на титульному аркуші, аркушах завдання, подання, рефератів та змісту не проставляють, хоча вони входять у загальну нумерацію аркушів. Номер сторінки вперше проставляється на другій сторінці вступу.

3.4. Ілюстрації

У текст дипломної роботи можуть включатись рисунки, які ілюструють окремі її положення або унаочнюють певні дані (наприклад, це можуть бути діаграми, графіки, схеми тощо). Фотографії, географічні карти, зображення сайтів та інші матеріали можуть бути розміщені лише у додатках.

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати у дипломній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті дипломної роботи. Важливо, щоб стиль оформлення назв усіх ілюстрацій у роботі був однаковим.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст). Ілюстрація позначається словом "Рис.", яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних.

Назва ілюстрації розміщується з абзацного відступу. Після назви ілюстрації крапка не ставиться.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, що наведені в додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: рис. 3.2 – другий рисунок третього розділу.

Ілюстрація розміщується посередені сторінки. Від основного тексту ілюстрація відокремлюється одним рядком зверху і одним рядком знизу. Приклад оформлення ілюстрації наведено на рис. 2.

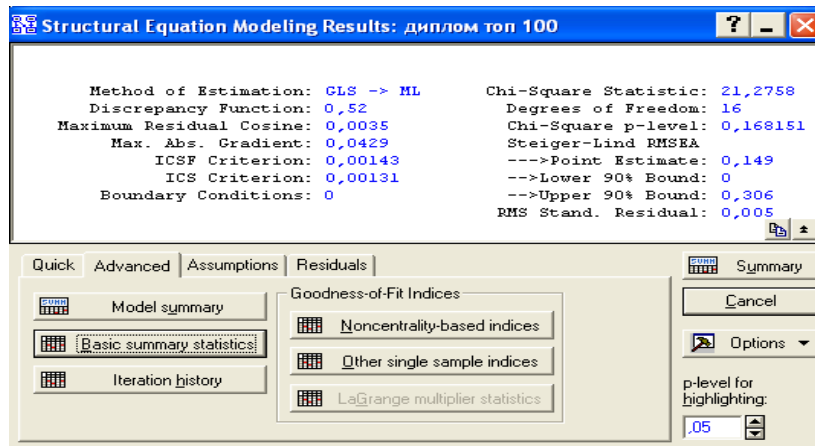

Рис. 3.2. Вікно результатів аналізу структурного моделювання

Рис. 2. Приклад оформлення ілюстрації

Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на інші сторінки, розміщуючи назву ілюстрації на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці, і під ними позначаючи: "Рис. ____, аркуш ____".

Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

3.5. Таблиці

Таблиці зазвичай використовуються для подання масиву числових та інших однотипних даних.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Таблиця повинна мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують посереднені рядка над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Таблиця обов'язково повинна мати заголовки, які можуть бути 2-х типів: 1) заголовки граф (колонок), описуються у першому рядку таблиці

й називаються "головкою" таблиці; 2) заголовки рядків, описуються у першій колонці таблиці й називаються "боковиком" таблиці. Обидва типи заголовків можуть мати підзаголовки.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку і боковик.

При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити, відповідно, номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

У випадку розбивки таблиці слово "Таблиця" з позначенням її номера пишуть один раз праворуч над першою частиною таблиці, а над іншими – "Продовження табл.", якщо таблиця не закінчується на цій сторінці, в іншому випадку – "Закінчення табл."

Таблицю відокремлюють від основного тексту пустим рядком тільки знизу. Між назвою таблиці і власне таблицею не пропускають вільного рядка.

Приклад оформлення таблиці наведено на рис. 3.

Таблиця 1.1										
Показники рівня соціально-економічного розвитку регіонів України за період з 2000 по 2009 рр.										
Назва регіону	2000 р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
АРК	0,270	0,267	0,271	0,266	0,292	0,267	0,327	0,285	0,262	0,315
Вінницька область	0,185	0,182	0,172	0,216	0,172	0,165	0,244	0,180	0,172	0,184
Волинська область	0,212	0,263	0,279	0,192	0,144	0,170	0,160	0,069	0,112	0,132
Дніпропетровська область	0,359	0,426	0,401	0,471	0,396	0,427	0,475	0,422	0,406	0,396
Донецька область	0,290	0,307	0,299	0,308	0,310	0,313	0,328	0,253	0,304	0,285
Житомирська область	0,176	0,116	0,141	0,182	0,235	0,161	0,185	0,158	0,129	0,163
Закарпатська область	0,109	0,165	0,153	0,205	0,133	0,150	0,201	0,140	0,125	0,129
Запорізька область	0,354	0,290	0,320	0,370	0,375	0,350	0,348	0,339	0,310	0,312
Івано-Франківська область	0,222	0,233	0,197	0,260	0,171	0,142	0,134	0,143	0,156	0,154
Київська область	0,300	0,372	0,341	0,399	0,363	0,427	0,437	0,439	0,371	0,415
Кіровоградська область	0,026	0,130	0,143	0,152	0,108	0,103	0,117	0,106	0,089	0,075
Закінчення табл. 1.1										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Луганська область	0,142	0,226	0,218	0,219	0,209	0,189	0,173	0,208	0,191	0,139
Львівська область	0,359	0,356	0,376	0,472	0,404	0,393	0,460	0,362	0,389	0,379
Миколаївська область	0,271	0,318	0,286	0,300	0,293	0,269	0,319	0,241	0,204	0,220
Одеська область	0,404	0,387	0,402	0,435	0,446	0,389	0,475	0,423	0,434	0,496

Рис. 3. Приклад оформлення таблиці

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

3.6. Переліки

Переліки, за потреби, можуть бути наведені всередині пунктів або підпунктів. Перед переліком ставлять двокрапку.

Початок кожної позиції починають з абзацу, ніякі інші символи не слід використовувати, а за необхідності посилання в тексті на деякі позиції перерахування можна використовувати арабські цифри з дужкою.

Позиції переліку розділяють крапкою з комою (;). Крапку ставлять наприкінці переліку.

Запис всіх позицій переліку починають з малої літери, крім власних назв і аббревіатур.

3.7. Примітки

Примітки вміщують за необхідності пояснення змісту тексту, таблиці або ілюстрації.

Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вони стосуються.

Одну примітку не нумерують.

Слово "Примітка" друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова "Примітка" ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки.

Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова "Примітки" ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки.

3.8. Формули та рівняння

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Безпосередньо після формули ставиться кома, якщо далі перелічуються пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, інакше – крапка.

Формули та рівняння у дипломній роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Номер формули або рівняння складається з номера розділу та порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу.

Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Формули додатків нумерують у межах кожного додатка з додаванням перед цифрою позначення додатка через крапку, наприклад: (Б.2) – друга формула додатка Б.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні.

Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом "де" без двокрапки, вирівнявши його по краю поля (без відступу).

Наприклад:

$$d_{ij} = \sqrt{\sum_{k=1}^p (x_{ik} - x_{jk})^2}, \quad (2.1)$$

де d_{ij} – відстань між об'єктами i і j ;

x_{ik} – значення k -ї змінної для i -го об'єкта.

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Коли переносять формули чи рівняння на знакові операції множення, застосовують знак "х".

Формули, що подаються одна за одною й не розділені текстом, відокремлюють комою. Нариклад:

$$d_{ij} = \sum_{k=1}^p |x_{ik} - x_{jk}|, \quad (2.2)$$

$$d_{ij} = \left(\sum_{k=1}^p |x_{ik} - x_{jk}|^r \right)^{1/r}. \quad (2.3)$$

3.9. Посилання

Кожен використаний у роботі фактичний матеріал (фрагмент тексту документа, числові дані, цитата, відомості про маловідомий факт тощо) повинен супроводжуватись посиланням на джерело, з якого цей матеріал було взято. Посилання становить порядковий номер джерела у списку використаних джерел, який розміщується у квадратних дужках. Якщо посилання здійснюється на друковане джерело, у посиланні також зазначаються номери сторінок, на яких безпосередньо розміщений матеріал (наприклад, певні дані або цитата). Якщо посилання здійснюється відразу на декілька джерел, вони відділяються одне від одного крапкою з комою, наприклад: "у роботах [1; 7]...".

Допускається наводити посилання на джерела у виносках, при цьому оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за списком використаних джерел із зазначенням номера.

При посиланнях на розділи, підрозділи (пункти), ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери.

При посиланнях слід писати: "... у розділі 4...", "...див. 2.1...", "...за 3.3.4...", "...відповідно до 2.3.4.1...", "...на рис. 1.3 ...", або "...на рисунку 1.3...", "...у табл. 3.2...", "... (див. 3.2)...", "...за формулою (3.1)...", "...у рівняннях (1.23) – (1.25)...", "... у додатку Б...".

3.10. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів:

у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дипломної роботи);

за алфавітним порядком прізвищ перших авторів або заголовків, за хронологічним порядком.

Якщо в роботі використовується інформація з Інтернету, то потрібно вказувати не тільки назву сайту, а й назву статті або документа, на які посилається автор. Нормативні та законодавчі акти, інтернет-джерела не виокремлюються та розміщуються за алфавітним порядком разом

з іншими літературними джерелами. Усі літературні джерела слід подавати мовою оригіналу.

Кожне джерело подається з нового рядка з абзацу. Усі джерела нумеруються. За номером йде бібліографічний опис використаного джерела.

Відомості про книги (підручники, довідники, монографії та ін.) повинні містити прізвище та ініціали авторів, назву книги, місце видання, видавництво, рік видання, обсяг у сторінках.

Відомості про статтю з періодичного видання повинні містити прізвище й ініціали автора (авторів), заголовок статті, найменування журналу, найменування серії, рік випуску, том, номер журналу, сторінки, на яких розміщена стаття.

Відомості про джерела, опубліковані у збірниках, повинні мати прізвище й ініціали автора (авторів), заголовок статті, найменування збірника, місто, видавництво, рік випуску, том, номер, сторінки, на яких розміщена стаття.

У бібліографічних посиланнях і списках використаної літератури застосовують умовні розділові знаки відповідно до діючих стандартів.

3.11. Додатки

Додатки слід оформлювати як продовження дипломної роботи у вигляді окремої частини, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті.

Додатки повинні починатися з титульного аркуша, на якому великими літерами у центрі аркуша надруковано слово "ДОДАТКИ". Кожний додаток також повинен починатися з нової сторінки, на якій симетрично до сторінки наведена назва додатка, надрукована малими літерами. Наприклад:

ДОДАТОК А
Фінансова звітність підприємства

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: додаток А, додаток Б і т. д.

Один додаток позначається як додаток А.

Додатки повинні мати спільну з рештою тексту дипломної роботи наскрізну нумерацію сторінок.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що наведені в тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад:

рис. Б.3 – третій рисунок додатка Б; таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; формула (А.1) – перша формула додатка А.

Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, одне рівняння, їх нумерують як, наприклад, рис. А.1, таблиця А.1, формула (В.1).

Джерела, що цитують тільки в додатках, повинні розглядатися незалежно від тих, які цитують в основній частині дипломної роботи, і бути перелічені наприкінці кожного додатка в списку використаних джерел.

Якщо в дипломній роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення й оформлюється згідно з вимогами до документа даного виду, його копію вміщують у дипломній роботі без змін в оригіналі. Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово "Додаток ____" і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок дипломної роботи (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

4. Процедура захисту дипломної роботи

4.1. Вибір і затвердження теми дипломної роботи

Загальними вимогами до тематики дипломних робіт є наближення сутнісної сторони роботи до умов і завдань, що вирішуються на місці майбутньої роботи випускника, високий теоретичний і практичний рівень розглянутих у роботі проблем. Тема дипломної роботи повинна бути актуальною для реальних умов господарювання та присвяченою розгляду перспективних питань для кожного об'єкта. Проблемні питання, що підлягають розглядові у дипломній роботі, повинні мати чітку постановку.

Крім того, вибір теми дипломної роботи повинен здійснюватися з урахуванням можливості одержання необхідних вихідних матеріалів для її виконання.

Тематика дипломних робіт із напрямку підготовки "Економічна кібернетика" різноманітна й повинна охоплювати найважливіші питання функціонування економіки, що відповідають сучасному етапові її розвитку. До них варто віднести:

- моделі оцінки та аналізу нерівномірного розвитку економічної системи;

- підвищення ефективності системи управління національною економікою;

- моделі аналізу та оцінки макроекономічних процесів;

- моделі розвитку конкурентоспроможності виробництва;

- особливості моделей ціноутворення;

- проблеми регіонального управління та ін.

Орієнтовний перелік тем дипломних робіт наведений у додатку Е.

Студент вибирає із запропонованих кафедрою ту тему дипломної роботи, що буде відповідати напрямкові його подальшої роботи. Правильний вибір теми дозволяє досить глибоко та всебічно висвітлити необхідні питання. Студент може доповнити і внести корективи в назву обраної теми, погодити її з керівником. Обрана тема закріплюється за студентом на підставі його особистої заяви і затверджується наказом ректора університету за поданням кафедри.

При необхідності розробки комплексної реальної теми за участю групи студентів керівник дипломної роботи встановлює для кожного студента обсяг і коло питань для індивідуальної розробки, що складають у комплексі рішення загального завдання. Кожен студент, що бере участь у розробці такої комплексної теми, індивідуально виконує обсяг робіт на підставі загальних вимог, запропонованих до дипломної роботи.

Крім тем, запропонованих кафедрою, можуть затверджуватися теми з розробки актуальних питань, що мають істотне значення для конкретного підприємства або організації, або з виконання специфічних досліджень, пов'язаних із використанням матеріалів галузевих науково-дослідних інститутів, банків, проектних організацій.

Затвердження тем дипломних робіт відбувається на підставі письмової заяви студента на ім'я завідуючого кафедри.

У заяві, окрім теми, повинно бути вказано прізвище бажаного наукового керівника, що потребує його візи погодження. Методисти випускових кафедр реєструють заяви студентів.

Заява має бути подана студентом не пізніше ніж за 24 тижні до терміну захисту роботи. У разі неподання заяви про вибір теми дипломної роботи без поважної причини студент вважається порушником графіка навчального процесу, і тема дипломної роботи закріплюється на розсуд кафедри.

При необхідності зміни теми дипломної роботи студент подає на кафедру відповідну мотивовану заяву з візою наукового керівника на ім'я ректора університету. У разі позитивного висновку завідувача кафедри готується проект відповідного наказу.

4.2. Керівництво виконанням роботи і порядок проведення консультацій

За кожною дипломною роботою кафедра затверджує керівника. Він спільно зі студентом визначає план і зміст розділів дипломної роботи. На підставі цього заповнюється завдання на дипломну роботу, у якому вказується тема, визначаються основні завдання, характеризуються вихідні матеріали для виконання роботи, основні етапи роботи і терміни їхнього виконання, також приводиться перелік обов'язкового графічного матеріалу.

Завдання на дипломну роботу є основним документом для контролю за ходом роботи. Керівник здійснює систематичний контроль самостійної роботи студента, вносить необхідні корективи при перегляді матеріалу, перевіряє закінчену роботу, підписує дипломну і складає відгук про виконання роботи, а також підготовленість студента до її захисту в ДЕК.

З цією метою проводяться відповідно до складеного на кафедрі графіка консультації, перевіряється якість і обсяг виконаних окремих розділів роботи, дотримання термінів роботи над розділами. Упродовж на-

писання дипломної роботи керівник інформує членів кафедри економічної кібернетики про стан дипломної роботи кожного студента.

4.3. Допуск до захисту і захист дипломних робіт

Згідно з регламентом бакалавр зобов'язаний подавати дипломну роботу керівнику на перевірку у встановлені строки. При підготовці до захисту необхідно усунути всі зауваження.

Перед захистом дипломна робота бакалавра проходить нормоконтроль не пізніше ніж за тиждень до дати захисту, на який необхідно представити:

дипломну роботу, підписану бакалавром, керівником та консультантом;

електронний варіант дипломної роботи;

ілюстраційний матеріал;

анотації українською, російською, англійською мовами (додаток Ж);

презентацію до дипломної роботи в електронному варіанті.

До захисту не допускаються бакалаври, які не виконали навчальний план і на момент подання до захисту дипломної роботи мають академічну заборгованість. Питання про недопуск дипломної роботи бакалавра до захисту розглядається на засіданні випускової кафедри та деканом факультету.

Також бакалавром подаються документи для бібліотечного архіву, а саме:

1) пояснювальна записка (Форма № Н-9.02);

2) реферат на 2 – 3 сторінках (реферований зміст роботи);

3) дані для наповнення наукового архіву (додаток 3).

Рішення про допуск до захисту дипломної роботи приймається на основі письмового відгука керівника, що складається в довільній формі з обов'язковим висвітленням актуальності обраної теми; повноти, глибини й обґрунтованості рішення поставлених питань; досягнення основних цілей, що ставилися перед студентом для найбільш повного розкриття теми. Особливу увагу у відгуку керівник повинен приділити аналізу переліку теоретичних і методичних питань, запропонованих рішень, самостійно

виконаних студентом. У відгуку керівником дається характеристика роботи студента в ході написання дипломної роботи, тобто наявність у студента необхідних теоретичних знань, практичних навичок рішення питань; вміння самостійно ставити, формулювати мету та завдання, знаходити правильні рішення; вміння працювати з літературою. У відгуку керівник дає оцінку роботи студента в період виконання дипломної роботи.

Захист дипломних робіт у ДЕК здійснюється у встановлений графіком термін. Графік захисту складається кафедрою економічної кібернетики за узгодженням з головою ДЕК за місяць до початку захисту й подається для затвердження.

Крім того, у ДЕК подаються матеріали, що характеризують наукову цінність і практичну значущість виконаної роботи, оцінку рівня її реальності.

Дипломні роботи захищаються на відкритих засіданнях ДЕК, що формується деканом факультету за поданням кафедри економічної кібернетики і затверджується наказом по університету. Після доповіді студента зачитується відгук керівника, а потім студент одержує слово для відповіді на запитання членів ДЕК та осіб, які присутні на захисті. Студент повинен дати вичерпні відповіді за всіма розділами роботи.

Після закінчення публічного захисту на закритій нараді ДЕК обговорюються результати захисту, дається загальна оцінка захисту дипломної роботи й виносяться рішення про присудження студентові кваліфікації, що відповідає спеціальності.

На відкритому засіданні голова ДЕК оголошує результати захисту. Студент, який виконав роботу, але одержав з її захисту незадовільну оцінку, вважається закінчившим теоретичний курс навчання й одержує про це довідку.

Після захисту дипломна робота зберігається в архіві університету встановлений термін.

4.4. Підготовка доповіді

Підготовка до захисту полягає в написанні тез доповіді за темою дипломної роботи і відповідей на зауваження керівника. Доповідь

повинна бути розрахована на 7 – 10 хвилин. У ній повинні відображатися: актуальність обраної теми дипломної роботи, об'єкт та предмет дослідження, мета та завдання дослідження, основний зміст роботи, обґрунтованість запропонованих рішень і доцільність виконаних розробок.

4.5. Презентаційний матеріал

Доповідь студентів в обов'язковому порядку має супроводжуватися презентаційним матеріалом. Він готується в будь-якому зручному форматі (ppt, pdf, html, avi, move), сумісному з технологіями, прийнятими для стандартних презентацій (MS PowerPoint, Adobe Acrobat, Macromedia Flash та ін.).

Найбільш зручною є підготовка презентації на CD із попереднім записом усіх необхідних програм анімації. Працездатність презентації студент повинен перевірити за день до захисту дипломної роботи.

Змістовно презентаційний матеріал повинен цілком охоплювати графічний матеріал дипломної роботи і може доповнювати його.

4.6. Графічний матеріал, що роздається

Доповідь супроводжується графічним матеріалом, що роздається (додаток И). Роздавальний матеріал оформлюється як комплект, зшитий у пластиковий швидкозшивач. Число комплектів – 5 – 7, залежно від складу ДЕК. Усі аркуші роздавального матеріалу нумеруються. Структура доповіді має бути такою, щоб виступ становив собою коментар до всіх цих аркушів. Електронна презентація та графічний матеріал мають бути погоджені між собою.

Графічний матеріал, що роздається, має містити обов'язкові та пояснювальні матеріали.

Рекомендована література

Клебанова Т. С. Теория экономического риска : учебно-метод. пособ. для самост. изучения дисц. / Т. С. Клебанова, Е. В. Раевнева. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2003. – 156 с.

Математические модели трансформационной экономики : учебн. пособ. / Т. С. Клебанова, Е. В. Раевнева, К. А. Стрижиченко и др. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 354 с.

Методи і моделі соціально-економічного прогнозування : підручник / Т. С. Клебанова, Н. А. Дубровина та ін. – Х. : ВД "ИНЖЕК", 2005. – 396 с.

Методы и модели оптимального управления в экономике : учебн. пособ. / Т. С. Клебанова, Н. А. Дубровина, О. Ю. Полякова и др. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2005. – 236 с.

Моделирование экономики : учебн. пособ. / Т. С. Клебанова, В. А. Забродский, О. Ю. Полякова и др. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2001. – 140 с.

Моделирование экономической динамики / Т. С. Клебанова, Н. А. Дубовина, О. Ю. Полякова и др. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2004. – 244 с.

Полякова О. Ю. Моделирование системных характеристик экономики : учебн. пособ. / О. Ю. Полякова, А. В. Милов. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2004. – 296 с.

Эконометрия на персональном компьютере : учебн. пособ. / Т. С. Клебанова, Н. А. Дубовина, А. В. Милов и др. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2002. – 208 с.

Додатки

Додаток А

Приклад титульного аркуша дипломної роботи

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

бакалавр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему "Моделі оцінки та аналізу фінансового стану підприємства"

Виконав: студент 4 курсу,

групи 6.04.04.09.01, напряму підготовки 6.030502

"Економічна кібернетика"

Іванов І. І.

Керівник: к. е. н., доц. Чаговець Л. О.

Рецензент: к. е. н. Рудика В. І.

Харків – 2013 рік

Приклад завдання дипломної роботи

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Факультет економічної інформатики

Кафедра економічної кібернетики

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Напрямок підготовки 6.030502 "Економічна кібернетика"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економічної кібернетики

_____ проф. Клебанова Т. С.

"__" _____ 2013 р.

**З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Іванову Івану Івановичу

- 1. Тема роботи:** Моделі оцінки та аналізу фінансового стану підприємства
керівник роботи: Чаговець Любов Олексіївна, к. е. н., доц.
затверджені Наказом ректора від "01" квітня 2013 року № 305-С
- 2. Строк подання студентом роботи:** "22" червня 2013 року.
- 3. Вихідні дані до роботи:** статистична звітність підприємства, нормативно-правові та законодавчі акти України, періодичні видання, науково-методичні розробки вітчизняних та зарубіжних авторів.
- 4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити).**
Розділ 1. Назва
Розділ 2. Назва
Розділ 3. Назва
Розділ 4. Назва

5. Перелік графічного матеріалу:

Плакат 1: Назва _____

Плакат 2: Назва _____

Плакат 3: Назва _____

Плакат 4: Назва _____

Плакат 5: Назва _____

6. Консультанти розділів дипломної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Охорона праці	Попенко Г. С., к. т. н., доц. кафедри технології, екології та безпеки життєдіяльності		

7. Дата видачі завдання: "5" квітня 2013 р.**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розробка плану дипломної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за темою	15.04.2013 р.	
2	Написання теоретичної частини дипломної роботи	30.04.2013 р.	
3	Написання аналітичної частини дипломної роботи	20.05.2013 р.	
4	Написання проектної частини дипломної роботи	10.06.2013 р.	
5	Перевірка чернетки дипломної роботи та внесення змін до неї керівником	22.06.2013 р.	
6	Перевірка якості дипломної роботи у системі "Антиплагіат"	23.06.2013 р.	
7	Оформлення дипломної роботи	24.06.2013 р.	
8	Подання голові Державної екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи	26.06.2013 р.	

Студент _____ **Іванов І. І.**Керівник роботи _____ **Чаговець Л. О.**

Приклад реферату українською мовою

РЕФЕРАТ

Звіт про дипломну роботу: 78 сторінок, 3 розділи, 13 рисунків, 14 таблиць, 1 додаток, 59 джерел.

Об'єктом дослідження є процеси управління регіональними економічними системами.

Мета дослідження – побудова моделей аналізу й оцінки енергетичної безпеки.

Розглянуто проблему енергетичної безпеки України та її роль у забезпеченні національної безпеки, проведено аналіз функціонування паливно-енергетичного комплексу України і її регіонів, розглянуто основні загрози енергетичній безпеці регіону, сформовано систему показників енергетичної безпеки. Проведено аналіз сучасних підходів до моделювання безпеки регіону, докладно розглянуто методи кластерного аналізу. Побудовано модель групування районів Харківського регіону і модель вибору району-репрезентанта. Розглянуто основні методи короткострокового прогнозування соціально-економічних процесів. Розроблено модель прогнозування обсягів виробництва електроенергії Харківського регіону.

Результати можуть бути впроваджені в практиці управління паливно-енергетичним комплексом регіонів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: БЕЗПЕКА, ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА, ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОМПЛЕКС, ЗАГРОЗА, МОДЕЛЬ, КЛАСТЕР, РЕПРЕЗЕНТАНТ, ПРОГНОЗУВАННЯ, УПРАВЛІННЯ.

Приклад змісту

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів	8
Вступ	9
Розділ 1. Енергетична безпека України та її роль у забезпеченні національної безпеки	11
1.1. Основні поняття енергетичної безпеки	11
1.2. Аналіз динаміки розвитку ПЕК України та її регіонів	16
1.3. Загрози енергетичній безпеці	24
Розділ 2. Багатовимірні статистичні методи оцінки енергетичної безпеки	32
2.1. Аналіз сучасних підходів до моделювання безпеки економічних систем	32
2.2. Особливості застосування методів кластерного аналізу	36
2.3. Модель групування районів Харківського регіону	47
2.4. Модель вибору району-репрезентанта	58
Розділ 3. Прогнозування енергетичної безпеки регіону	65
3.1. Аналіз сучасних підходів до прогнозування економічних процесів	65
3.2. Модель прогнозування обсягів виробництва електроенергії Харківського регіону	81
Розділ 4. Охорона праці	89
Висновки	99
Використана література	101
Додаток А. Статистичні дані	104
Додаток Б. Загальна схема дослідження	105

Орієнтовна тематика дипломних робіт

1. Моделі прогнозування макроекономічних показників.
2. Моделі оцінки кредитної діяльності комерційного банку.
3. Моделі оцінки фінансової стійкості підприємства.
4. Моделі оцінки конкурентоспроможності фірми.
5. Моделі мотивації персоналу підприємства.
6. Моделі оцінки та аналізу рівня економічної безпеки підприємства.
7. Моделі фінансової діяльності підприємства.
8. Модель оцінки інвестиційної привабливості підприємства.
9. Моделі діагностики стану підприємства.
10. Моделі оцінки діяльності страхової компанії.
11. Моделі антикризового управління підприємством.
12. Моделі оцінки стійкості інвестиційних проектів.
13. Моделі аналізу процесів зайнятості населення на ринках праці.
14. Моделі формування фінансових стратегій підприємства.
15. Моделі формування кредитної політики комерційного банку.
16. Моделі оцінки кредитоспроможності клієнта.
17. Моделі оцінки та аналізу кредитної політики комерційного банку.
18. Моделі валютних курсів на ринку Forex.
19. Модель оцінки валютних потоків в умовах кризи.
20. Модель формування рейтингу комерційних банків.
21. Моделі процесів прийняття рішень на рівні народного господарства.
22. Макроекономічні моделі в умовах неповної інформації.
23. Багатогалузеві моделі економічного зростання.
24. Моделі економічного зростання.
25. Моделі аналізу діяльності багаторівневих організацій.
26. Моделі формування виробничої програми підприємства.
27. Моделі оптимального використання ресурсів на підприємстві.
28. Моделі оптимальної загрузки устаткування.
29. Моделі оцінки соціально-економічного розвитку регіону.
30. Використання моделей просторової взаємодії в регіональному плануванні.
31. Моделі оптимізації поточного планування.
32. Моделі управління запасами підприємства.
33. Моделі процесів формування портфеля цінних паперів.

34. Моделі оцінки ризику рекламної компанії.
35. Моделі фінансових потоків підприємства.
36. Моделі оптимального розподілу фінансових ресурсів комерційного банку.
37. Моделі оцінки ефективності інноваційних проектів.
38. Моделі управління фінансовою безпекою підприємства.
39. Модель оптимізації діяльності підприємства міського електротранспорту.
40. Моделі оцінки виробничої діяльності науково-виробничої фірми.
41. Модель трансфертного кредитування холдингів.
42. Модель формування ефективної дивідендної політики.
43. Моделі збутової діяльності підприємства.

Приклад анотацій**АНОТАЦІЯ**

Розроблено комплекс моделей оцінки туристичної привабливості регіонів України. Наведено опис математичного інструментарію рішення задачі оцінки туристичної привабливості регіонів, факторний аналіз туристичної привабливості, алгоритм підвищення туристичної привабливості регіонів та експериментальні дослідження щодо підвищення туристичної привабливості Херсонської області.

АННОТАЦИЯ

Разработке комплекс моделей оценки туристической привлекательности регионов Украины. Представлены описание математического инструментария решения задачи оценки туристической привлекательности регионов, факторный анализ туристической привлекательности, алгоритм повышения туристической привлекательности регионов и экспериментальные исследования относительно повышения туристической привлекательности Херсонской области.

ANNOTATION

Graduation work is devoted to development of complex of models of estimation of tourist attractiveness of regions of Ukraine. Work contains description of mathematical tools and methods of decision of task of tourist attractiveness of regions, factor the analysis of tourist attractiveness, algorithm of increase of tourist attractiveness of regions and experimental researches in relation to the increase of tourist attractiveness of the Kherson region.

Дані для наповнення наукового архіву

Українською мовою

Прізвище автора роботи,
назва (тема),
анотації (2 – 3 речення: що є предметом дослідження дипломної бакалаврської роботи),
ключові слова (до 10 слів).

Російською мовою

Фамилия автора работы,
название (тема),
аннотации (2 – 3 предложения: что является предметом исследования дипломной бакалаврской работы),
ключові слова (до 10 слів).

Англійською мовою

Прізвище автора роботи,
назва (тема),
анотації (2 – 3 речення: що є предметом дослідження дипломної роботи),
ключові слова (до 10 слів).

Титульний аркуш роздавального матеріалу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

**РОЗДАВАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

на тему "Назва дипломної роботи"

Студент(ка)

_ курсу _ групи
факультету економічної
інформатики

Керівник роботи

П. І. Б.

Харків, 20_

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні положення, мета та завдання дипломної роботи.....	4
1.1. Загальні положення.....	4
1.2. Мета та завдання дипломної роботи.....	5
2. Загальна структура дипломної роботи.....	6
2.1. Структура роботи.....	6
2.2. Вимоги до структурних елементів вступної частини.....	7
2.3. Вимоги до структурних елементів основної частини.....	9
2.4. Вимоги до додатків.....	12
3. Вимоги до оформлення дипломної роботи.....	13
3.1. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи.....	13
3.2. Заголовки.....	14
3.3. Нумерація сторінок.....	14
3.4. Ілюстрації.....	15
3.5. Таблиці.....	16
3.6. Переліки.....	18
3.7. Примітки.....	18
3.8. Формули та рівняння.....	18
3.9. Посилання.....	20
3.10. Список використаних джерел.....	20
3.11. Додатки.....	21
4. Процедура захисту дипломної роботи.....	22
4.1. Вибір і затвердження теми дипломної роботи.....	22
4.2. Керівництво виконанням роботи і порядок проведення консультацій.....	24
4.3. Допуск до захисту і захист дипломних робіт.....	25
4.4. Підготовка доповіді.....	26
4.5. Презентаційний матеріал.....	27
4.6. Графічний матеріал, що роздається.....	27
Рекомендована література.....	28
Додатки.....	29

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до написання дипломної роботи
для студентів напряму підготовки
6.030502 "Економічна кібернетика"
денної форми навчання**

Укладачі: **Клебанова** Тамара Семенівна
Чуйко Ірина Михайлівна
Трунова Тетяна Миколаївна

Відповідальний за випуск **Клебанова Т. С.**

Редактор **Семенова І. М.**

Коректор **Мартовицька-Максимова В. А.**

План 2014 р. Поз. № 119.

Підп. до друку Формат 60×90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 2,5. Обл.-вид. арк. 3,13. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.